

Een zweem van vers riekend kuilgras hangt over het boerenerf in de Noord-Hollandse polder. Vertrouwd en bedwelmend tegelijk. Rustig geratel van koeien die hun kop door het voerhek steken verstoort de plattelandsrust nauwelijks op de windstille ochtend. Het hoort erbij. Boer Jan de Vries heeft zijn koeien al uit. Met een haas in zijn grote handen komt hij aangelopen. 'Die vond ik voor aan de dijk. Aangereden. De eerste vangst van vandaag is binnen.'

VAN POLDERLUI EN STEDELIJNEN

Hazenjacht in Waterland

Lodie Voûte jaagt al jarenlang in Waterland

Tekst en foto's
Douwe Anne
Verbrugge

De dijk bij het boerenbedrijf maakt onderdeel uit van het dorpje Katwoude. Net boven Amsterdam, tussen de polders van Monnickendam en Volendam. Een heldere nacht heeft voor een winters tafereel gezorgd, een laagje rijp bedekt de weilanden. 'Ik had wel een lange onderbroek aan kenne trekke', schalt het in plat-Amsterdams als de deur van de jachthut openvliegt. Henk Bakels is een van de jagers die meegaat op hazenjacht in het laaggelegen veenweidegebied van Waterland. Bakels – met zijn pretogen en flinke snor heeft hij iets weg van Normaal-zanger Bennie Jolink – is gezegend met een flink portie Amsterdamse humor. 'Wil je niet mijn naam in dit stukkie vermelden? Mijn vrouw denkt dat ik vanochtend naar mijn werk ben gegaan...'

Alleen het haas

De WBE Waterland heet eigenlijk 'Stichting Jacht en Faunabeheer Waterland'. Opgericht in 1947. 'Tenminste, dat denken we. We kunnen de officiële oprichtingspapieren niet meer vinden', verontschuldigt voorzitter Joost Buitenhuis zich. 'Los daarvan: er wordt hier natuurlijk al eeuwen gejaagd en gevist.' In de voormalige groepsstal van de stolpboerderij die als jachthut is ingericht, geeft boer en jagermeester Jan de Vries uitleg over de aanstaande jachtpartij. 'We jagen vandaag alleen op hazen. Dus schiet niet op een overvliegende eend of een fazant.' Aanleiding is de uitgebroken vogelgriep. In het

Markermeer en de Gouwzee, die aan de Katwoudse polder grenst, liggen duizenden dode kuifeenden, futen, koeten en een enkele zwaan. 'Geen veerwild dus. Alleen hazen', benadrukt De Vries nog eens. 'Alleen als we een vos zien, pikken we die wel mee.' Jager Martijn Voûte reageert: 'En als we nu een vos met een eend in de bek aantreffen...?' Hoogste tijd om het veld in te gaan.

Echte poldermannen

In zijn jagersgroene Volvo station brengt jagermeester Jan de geweren naar hun plek. Hij kent de polder op zijn duimpje. 'Ik heb hier als kleine jongen wat rondgestruind en afgestroopt. Ik ben vergroeid met dit gebied.' De oudere jagers binnen het 10-koppige gezelschap worden op post gezet, de overige geweren lopen in linie door de weilanden. Buitenhuis: 'In het hazenseizoen houden we zeven jachtdagen. Afwisselend de woensdagen en de vrijdagen. Ons gebied omvat zo'n 2.400 hectare, op ieder veld komen we maar één keer. Er zitten hier genoeg hazen, maar het gaat ons niet om het leeghalen van een veld. Als we een derde deel van de hazen binnenhalen, is dat mooi genoeg.' Het bijzondere aan het jachtgezelschap is volgens Buitenhuis dat het zo'n gemêleerd geheel is. 'We hebben hier de echte poldermannen die hier geboren en getogen zijn, maar ook de wat meer klassieke jagers zoals vader en zoon Fer en Casper van der Feltz uit Amsterdam en Lodie en Martijn Voûte uit Den Haag. Zij hebben al jarenlang hun jachtgebied hier, een mooie traditie.'

Historische verbondenheid

Als iedereen geïnstrueerd is, kan de drift beginnen. Al gauw komen de eerste hazen op de lopers. Een halve minuut later klinkt een schot. 'Die is voor Lodie', schat jager Sybren van Vloten in. 'Het haas rende richting de die. En daar zit Lodie op post.' Sybren legt uit dat een 'die' ook wel een 'ee' of een 'wiel' wordt genoemd. 'Het zijn de overblijfselen van de dijkdoorbraak uit 1916. 'Kleine waterplassen met vaak veel rietgroei. Ideaal om je te verschuilen.' Even later is het raak voor Sybren zelf. Een haas komt mooi dwars en gaat met een kopschot over de bol. Het volgende haas, dat op vijf meter afstand in zijn leger blijft liggen, wordt ongemoeid gelaten. 'Grofweg gezien komt het er op neer dat een derde van de hazen het veld verlaat op het moment dat wij het veld betreden', weet Martijn Voûte uit ervaring. 'Dat zijn de slimme, oude hazen. Nog een derde ontsnapt tijdens de drift en de overige halen wij binnen.' Dat doet Voûte met de bijna 100 jaar oude dubbelloops die nog van zijn overgrootvader is geweest. Ook Casper van der Feltz jaagt met een erfstuk dat ooit zijn overgrootvader toebehoorde: 'Die historische verbondenheid voelt goed.'

.....
Mijn opa jaagde hier al en nu gaan mijn kleinzoons mee op pad

Nat pak

Voor de 82-jarige Frans Sijmons uit Holysloot is het jachtseizoen op hazen ieder jaar toch wel weer een nostalgisch hoogtepuntje. 'Ik wil de hazenjacht niet missen. Ook al kan ik het niet meer opbrengen de hele dag door het veld te lopen. Gelukkig maken wij als oudere jagers ons toch nog nuttig door te 'posten', vertelt de voormalig voorzitter van deze wildbeheereenheid. 'Mijn opa jaagde hier al en nu gaan mijn kleinzoons mee op pad. Lekker de natuur in. Wind, kou, stuifneeuw... geen probleem. Daar kun je je op kleden. We hebben hier van alles meegemaakt. Vroeger namen we de polsstok mee. Ik had altijd een tas met droge kleren bij me, want ik denk dat wel een op de drie sprongen in het water eindigde. En ja... ik heb ook wel eens een nat pak gehaald.' Vroeger werd er volgens Sijmons wel fanatieker gejaagd. 'Van 's ochtends vroeg tot het donker werd. De weken voor Kerst, als de dagen korter worden, is toch een prachtige tijd voor de jacht! Nog steeds eten wij haas op Eerste Kerstdag. Met alle kinderen, aanhang en kleinkinderen. Mijn vrouw vilt en kookt het haas, dat kan ze heel goed. Een gouden kersttraditie.' Vanuit de verte klinkt een schot. Frans ziet dat het haas doorloopt, richting de dam waar hij is gestationeerd. Het geweer wordt gerecht. Dan blijft het haas zitten, in de slootkant. Ver buiten schootsafstand.

Met een ferme sprong wipt ‘het luipaard van de polder’ over de watergang. ‘Die is gelukkig niet geraakt, anders had ie nooit zo’n sprong kunnen maken.’

Rammelaar

Bij de boer in de schuur wordt rond koffietijd een tussen-doortje genoten, een borrel met warme rookworst. De hazen worden geteld. Vijf stuks. Jagermeester Jan houdt goed bij wie wat heeft geschoten. Als iemand al twee hazen heeft geschoten wordt ie op ‘stop’ gezet. ‘Meer dan vijftien hazen hoeven we op een dag niet te schieten’, bepaalt de jagermeester. De eerste uren van de jacht worden geëvalueerd. Ransdorper jager Henk Bakels zit met een vette knipoog een van zijn mede-jagers te stangen. ‘Je liet me daar toch een vette rammelaar lopen, kon je ‘m niet raken?’ Als antwoord volgt een ontkenning: ‘Welnee, dat was geen rammelaar want zo groot was ie niet.’ Waarop een oneliner van Henk klinkt: ‘En of dat het een rammelaar was: hij had net zo’n grote kop als jij!’

.....

***En of het een rammelaar was:
hij had net zo’n grote kop als jij!***

Vrije dag

Om bij de hazenjachten in Waterland aanwezig te zijn, is het voor de ‘jongere’ jagers een kwestie van goed plannen. Zo scharrelt jager Klaas van der Veur halverwege de ochtend het veld in om zich aan te sluiten bij zijn collega-jagers. ‘Ik had nog een klusje op het werk te doen.’ Casper vult hem aan: ‘Ik neem vrije dagen op om hier bij te zijn. Op het werk weet men dat ik jaag. En ja, collega’s van mij

bij de gemeente Den Haag kan ik het goed uitleggen. Er is de laatste jaren echt een kentering merkbaar in de publieke opinie als het gaat om de jacht. Wij jagen hier vlak bij Amsterdam, voorheen hadden vooral ‘import-Amsterdammers’ wel eens commentaar als we het veld ingingen. ‘Moordenaars!’ werd geschreeuwd, en autospiegels omgebogen. Maar dat is echt voorbij.’

Partout

Martijn Voûte vertelt dat hij onlangs in dienst is getreden bij een andere werkgever. ‘In de openbare agenda blok ik mijn vrije dagen nog niet met ‘jachtdag’. Je moet dingen soms ook de tijd geven.’ De twee zoontjes van Martijn zijn al wel vertrouwd met de jacht. ‘Ik... wacht even...’ Een haas rent voorbij. Een luidkeels ‘partout’ – als teken dat er een haas is gesignaleerd – schalt door de polder. Martijn richt. En schiet. Een kruitdamp dwarrelt voorbij. Het haas rent verder. Vijftig meter. De vaart gaat er uit. Na nog eens vijftig meter zijgt het atletische polderdier ineen. ‘Een longschot. Ik wist zeker dat ik ‘m goed had geraakt. Maar toch twijfel je even als het haas zo lang blijft doorrennen. Maar het is als sprinten met je mond dicht, op een gegeven moment is alle zuurstof verbruikt. Een pakkend verhaal voor vanavond aan tafel met mijn zoons. Zij willen echt van de hoed en de rand weten als ik met geschoten wild thuiskom. Ik teken het meestal voor hen uit. Waar ik stond, hoe het haas liep, waar de sloot zich bevond en op welke punten de andere jagers zich bevonden. Ze zijn er echt bij betrokken. Ook bij het villen staan ze er met de neus bovenop.’

Kssst

Vlakbij de boerderij heeft de 86-jarige Fer – afgeleid van Ferdinand – van der Feltz zijn post gevonden. ‘Mooi hè, die tekening van de molen van Katwoude tegen het

Foto links:
Martijn Voûte: ‘Mijn zoons willen echt van de hoed en de rand weten als ik met geschoten wild thuiskom’

.....

Die hazen hebben allang door dat er zich jagers op het land begeven

dorpsgezicht van Volendam.' Fer jaagt sinds 1951. 'Ik geniet van de natuur. De vogels die overvliegen en het maken van een praatje met de boer. Op mijn leeftijd plaats je dingen in perspectief.' Ook het schieten zelf? 'Nee, dat niet. Wel heb ik altijd al een hekel gehad aan het rücksichtslos schieten van dieren. Maar het is niet zo dat ik door mijn leeftijd opeens medelijden met dieren krijg... Nee, absoluut niet zeg. Zie je al die hazen het land uitsprinten? Het is de laatste drift hier op het veld, die hazen hebben allang door dat er zich jagers op het land begeven. Slimme beesten zijn het.' Maar nog niet allemaal even slim. Een jong haasje dribbelt recht op Fer af. Fer kijkt. Richt zijn geweer. Kijkt nog een keer goed en laat dan zijn loop zakken. Op tien meter afstand maakt het dier een kegel. 'Ksst', jaagt Fer het haasje terug de polder in. 'Jij bent nog veel te jong om geschoten te worden.'

Vogelgriep

Op de terugweg naar de thuisboerderij voor het middagmaal dat moeder De Vries heeft bereid – zuurkool met spek en worst – inspecteren Sybren en jagermeester Jan met een vluchtige blik de Gouwzee. Jan: 'Wat een droeve ellende deze vogelgriep. Echt duizenden vogels

gaan een ellendige dood tegemoet. Ze dobberen zieligjes aan de rietkraag in. Zulke situaties verpesten echt mijn dag. Daar word ik beroerd van. WBE-voorzitter Joost Buitenhuis wandelt met een haas in de hand het weiland uit, en tuurt nog een keer over de polder voordat hij de jacht afblaast: 'Ik woon hier weliswaar niet meer, maar dit is mijn thuis. Mijn Waterland.'

Drie dagen na de hazenjacht werden naar aanleiding van de vogelgriep de beperkende maatregelen omtrent bejaging en verstoring van waterwild van kracht. •

